

گزارش نمایشگاه آثار دانشجویان و فارغ التحصیلان طراحی صنعتی

در حاشیه‌ی دومین همایش دستاوردهای طراحی صنعتی ایران

دانشگاه هنر

نمیبه سلطانی

دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه هنر

طراحی صنعتی در ایران دوران کودکی خود را پشت سر گذاشته است و در چند سال اخیر با حرکت‌های محسوس می‌خواهد جایگاه خود را در جامعه‌ی ایران بشناساند و نقش خود را به عنوان یک اولویت در صنعت نمایان سازد. شاید هنوز زمان درازی پیش رو داشته باشیم برای اینکه نام بلوغ را بر این دوره بنهیم اما آنچه واضح و مشخص است این است که طراحی صنعتی شخصیت خود را به مرور زمان در میان فرهنگ ایرانی و خواست‌های این اجتماع خواهد یافت و در این روند نمی‌توان از تأثیراتی که همایش‌ها و نمایشگاه‌هایی که به صورت جامع برگزار می‌شوند چشم پوشی کرد. این گرهمایی‌ها می‌تواند نمودار صعودی رشد این رشته در جامعه را بر همگان بنمایند، هرچند هنوز این برنامه‌ها به طور منظم و مستمر در نیامده است اما همین حرکت‌های گاه و بی‌گاه تأثیر خود را در رشد این کودک نو پا خواهد داشت.

امسال نیز به رسم دوسال گذشته همایش دستاوردهای طراحی صنعتی ایران در دانشگاه هنر برگزار گردید که به تفصیل از آن سخن رفته است. ایده‌ی برگزاری یک نمایشگاه کوچک در کنار برگزاری سمینارها، هم‌زمان در جلسات تصمیم‌گیری برای دومین همایش مطرح گردید و در مورد نحوه‌ی برگزاری نمایشگاه، هیئت اجرایی و اساتید گرامی اتفاق نظر داشتند که در کنار دعوت از صاحبان صنایع

و کارفرمایانی که به اهمیت طراحی در تولید پی برده‌اند، حضور پروژه‌هایی از دانشجویان می‌تواند شادابی و طراوتی خاص به این برنامه ببخشد، طرح‌هایی که در آستانه‌ی ورود به بازار هستند اما هنوز طعم و اثر خلاقیت دوران دانشجویی در آن‌ها مشهود است و سختی صنعت و باید و نبایدها نتوانسته خط بطلان بر حضورشان در بازار بکشد. تصمیم بر آن شد که با معرفی مدیر گروه‌های هر دانشگاه سه پروژه‌ی برتر دانشجویی به دفتر همایش معرفی گردد. نکته‌ای که در انتخاب آثار باید مورد توجه قرار می‌گرفت قابلیت تولید پروژه‌ها بود و پرهیز از دریافت آثار کانسپتی که در زمان حال نمی‌تواند به مرز تولید نزدیک گردد. کارهای مقدماتی از ساخت استند تا فرستادن فکس همه انجام گرفت و نمایشگاه در صبح روز ۲۰ اردیبهشت سال ۱۳۸۹ در دانشگاه هنر برگزار گردید.

آثار زیر تعدادی از نمونه‌های موجود در نمایشگاه هستند. این نمونه‌ها اغلب پروژه‌ها یا پایان‌نامه‌ی دانشجویانی است که توسط کارفرمایی سفارش داده شده و یا حمایت شده‌اند و مدل یک به یک آن‌ها در نمایشگاه در معرض دید حاضرین قرار گرفت.

- یکی از پروژه‌های به نمایش درآمده در این نمایشگاه، «انگشتر با الهام از چهارفصل سال» طراحی خانم زهرا مسلمیان بود که روی

(تصویر ۲)

(تصویر ۱)

(تصویر ۳)

- یکی از شاخه‌هایی که طراحان صنعتی چند وقتی است به آن راه یافته‌اند طراحی تجهیزات پزشکی است. «کیف اورژانس» با بررسی و طراحی خانم نصیبه سلطانی رمضان زاده یکی از این نمونه‌ها در این نمایشگاه بود. این پروژه که با طرح نیاز شرکت مدآسا^۱ آغاز گردیده بود در قالب پروژه‌ی پایان‌نامه به ثمر رسید. مدل یک به یک طرح، به صورت تک‌دوزی با روش صنعتی دوخته شده است و سیاست شرکت برای تولید انبوه آن به صورت سری دوزی و دوخت صنعتی است.

مرز باریک طراحی صنعتی و صنایع دستی، به خوبی توانسته بود قابلیت‌های تولید انبوه را در این گرایش پیاده کند. روش تولید این انگشتر به سفارش شرکت طراحی سپاهان طلا، به صورت طراحی با نرم افزار راینو^۲ و ماتریکس^۳ و قالب‌سازی با دستگاه پرینتر سه بعدی^۴، مدل‌سازی شده بود.

توجه به مسائل ارگونومیکی و بررسی فاکتورهای زیبایی‌شناسی مطابق با سلايق کاربران از اولويت‌های طراحی این انگشتر بوده‌است.

(تصویر ۴)

(تصویر ۵)

ویژگی شاخص طرح دقت در ارگونومی امدادگران^۱ و برطرف کردن اکثر نیازهای آنان در طراحی جدید است.

- پروژه‌ی دیگر، با بیان موضوع «بررسی نیازهای حاکم بر آماده‌سازی مواد غذایی در منزل جهت طبخ غذای ایرانی و ارائه‌ی راهکار عملی»، در نمایشگاه حضور داشت. نکته‌ی درخشان این طرح آن است که طراح آن، آقای مصطفی خوشبختیان، به علاوه‌ی طراحی یک پوسته‌ی جدید، با بررسی روش آماده‌سازی ۷۲ غذا، سوپ، آش و دسر ایرانی، یک مکانیزم جدید نیز با توجه به تحقیقات و بررسی نیازها ابداع کرده است.

- «وسیله‌ی حمل و نقل درون‌شهری همگانی»^۲ یکی از پروژه‌های آقای محمد حسین شوکت‌پور است که هدف خود را این گونه مطرح می‌سازد: «طراحی وسیله‌ی حمل و نقل غیرموتوری^۳ درون‌شهری به منظور استفاده درون فضاها و مسیرهای معین، نظیر شهرک‌ها یا معابر شهری برای کاربری‌های روزانه‌ی متعارف عمومی. ایشان ویژگی‌های طرح خود را در قالب این جملات بیان می‌کنند: کاهش مصرف انرژی^۴، قابلیت تاشوندگی^۵، تعادل بالا حین استفاده، امکان حمل بار^۶ با در نظر گرفتن محلی برای وسایل همراه کاربر، قابلیت حمل کودک و ارگونومیک بودن با پوشش دادن طیف وسیعی از آنتروپومتری‌ها^۷ به‌خاطر امکان تنظیمات گوناگون. همچنین این طرح

توانست از ایران برنده‌ی مسابقه‌ی بین‌المللی iF2010 شود. - یکی از پروژه‌هایی که برای خیلی‌ها جدید و جذاب به نظر می‌آمد، «دستگاه پخش رایحه» با طراحی آقای سید صالح موسوی بود. این محصول با پوستری گویا از روند طراحی و مدل یک به یک و مکانیزم ساخته شده در نمایشگاه حضور داشت. در این پروژه هم محاسن و معایب روش‌ها و تجهیزات سنتی و جدید پخش رایحه مدنظر قرار گرفته شده است و بررسی حس بویایی و ارتباط آن با احساس و ادراک انسان و نیز عوامل زیبایی‌شناسی حس بویایی در ارتباط با پخش رایحه در محیط داخلی، مبنای نظری طراحی بوده است. مخزن عطر با ظرفیت ۶۰ میلی‌گرم در این دستگاه برای مدتی در حدود شش ماه دوام دارد و بسیار مقرون به صرفه است و به‌همین دلیل دستگاه تقریباً به نگهداری نیازی ندارد. این پروژه برای شرکت عطر افشان طراحی و ساخته شده است.

نقطه‌ی قوت این نمایشگاه، حضور سه نمونه‌ی تولید شده از آثار فارغ التحصیلان طراحی صنعتی است که توانسته‌اند تولید قدیمی و کپی را مغلوب خلاقیت و نوآوری خود سازند. مشاهده‌ی این آثار در نمایشگاه در کنار پروژه‌های دانشجویی، شادابی خاصی به نمایشگاه داد. تصور اینکه در گذشته این دو طراح نیز با آرزو و علاقه، در نمایشگاه‌های دوران دانشجویی خود شرکت می‌جستند و شاید مصور کردن این امید که روزگار نه چندان دور، دانشجویان حاضر در کنار این طراحان، در

(تصویر ۶)

صنعت خود را نمایان می‌سازند جزو دلپذیرترین لحظات بود.

- آقای بابک قبادی از فارغ‌التحصیلان طراحی صنعتی از دانشگاه هنر است که با طراحی جدید «ساکشن» برای شرکت مدآسا در نمایشگاه حضور داشتند. این نمونه که در کنار نمونه‌های موجود در بازار قرار گرفته بود، به صراحت تأثیر طراحی را در قابلیت‌های یک اثر نمایان می‌کرد. در حال حاضر شرکت مدآسا این محصول را در تولیدات خود قرار داده است و جزو محصولات صادراتی آن به شمار می‌رود. توانایی‌های که در طراحی این دستگاه در نظر گرفته شده است عبارتند از:

- سیستم وکیوم بسیار قوی، باتری قابل شارژ و بدنه‌ای کاملاً مستحکم

- قابلیت حمل آسان جهت امداد رسانی

- مورد استفاده در آمبولانس، مراکز اورژانس، واحدهای درمانی

سیار و بیمارستان‌های صحرایی
- شامل ظرف ۱ لیتری قابل استریل، فیلترهای آنتی باکتریال و تیموب‌های سیلیکونی

- آقای احسان درگزی یکی دیگر از شرکت‌کنندگان حاضر در نمایشگاه بودند که با طراحی «دستگاه فتوترپی» توانسته‌اند جزو فینالیست‌های مسابقه‌ی INDEX: Award^{۲۰۰۹} گردند و با نمونه‌ی تولید شده‌ی همین دستگاه در نمایشگاه حضور داشتند. ایشان فارغ‌التحصیل از دانشگاه علم و صنعت در رشته‌ی طراحی صنعتی در مقطع کارشناسی هستند و تقریباً از اواسط دوره‌ی تحصیل، درگیر کار در زمینه‌ی طراحی صنعتی شده اما به‌صورت مشخص اولین قرارداد طراحی محصول را در آبان ۱۳۷۸ منعقد کردند. ایشان تا امروز تقریباً ۴۰ محصول برای شرکت‌های تولیدی در زمینه‌های مختلف طراحی کرده که اکثراً تولید

(تصویر ۸)

(تصویر ۷)

(تصویر ۹)

شده و تعدادی هم در مراحل مختلف تولید قرار دارند. آقای درگزی درگیر قرارداد طراحی انکوباتور^{۱۶} نوزاد با شرکت توسان بودند که برای تحقیقات و جمع‌آوری اطلاعات فنی به کارخانه رفته و درحین کار، با یک محصول فلزی بدقواره، بزرگ و سنگین مواجه شدند و پس از پرس‌وجو متوجه شدند که آن دستگاه فتوترایی مخصوص درمان نوزادان مبتلا به زردی است. پس از جمع‌آوری یکسری اطلاعات در این زمینه، با پیشنهاد طراحی برای این محصول به مدیر شرکت، شروع به روند فرایند طراحی کردند. این دستگاه برخلاف نمونه‌های حاضر در بازار ایران و جهان طوری طراحی شده که نیاز به فضای مستقل ندارد. یعنی در همان مکانی که نوزاد در حال استراحت است می‌توان از آن استفاده کرد بدون آن‌که کودک جابه‌جا شود و متوجه درمان گردد. ظاهر آرام بخش و حمایت‌کننده‌ی آن، حس اعتماد به درمان را افزایش می‌دهد. نکته‌ی قابل توجه در این طرح، امکان جمع

شدن دستگاه قبل و بعد از استفاده است که علاوه بر اشغال فضای کم، حمل و نقل و انبار داری آن را بسیار آسان‌تر کرده‌است. ایشان به طراحان صنعتی که علاقه دارند در بازار کار کنند، توصیه می‌کنند که تا می‌توانند دامن‌های اطلاعات را در زمینه‌های فنی تولید و مواد و روش‌های ساخت زیاد کنند؛ طرح زیاد ببینید و از کنار موضوعات پیرامونشان راحت نگذرند و دید طراحانه به اطراف داشته باشند و به آنان یادآوری می‌کنند که قبل از فارغ‌التحصیل شدن، حداقل دانش پیرامون یکی از نرم‌افزارهای طراحی را کامل کنند و مهم‌تر از همه تمام پروژه‌های دانشجویی را جدی بگیرند.

- و پروژه‌ی آخر، «بخاری‌های برقی^{۱۷} هالوژنی تولید شده‌ی آلونی^{۱۸}» بود که توسط آقای رضا سالیانه طراحی شده و از تولید گذشته بود. نمونه‌ی حاضر در نمایشگاه نه یک مدل یک به یک و نه یک ماکت بلکه یکی از هزاران تولید این طرح بود.

Award 2010)

۱۵. این مسابقه دارای بزرگ‌ترین جایزه طراحی صنعتی و ایده پردازی دنیا است که هر دو سال یک بار در کشور دانمارک برگزار می‌شود و از طرف پادشاه دانمارک جایزه‌ی نقدی معادل ۵۰۰ هزار یورو به پنج برنده‌ی نهایی آن اهدا می‌شود.

16. Incubator (رحم مصنوعی)

17. Heater

18. Aloon

۸. نحوه‌ی انجام این پروژه به تفصیل در شماره‌ی قبل دستاورد با همین عنوان آورده شده است.

9. Human Power Vehicle (Hpv)

10. Energy Saving

11. Folding Style System

12. Cargo Baggage

13. Ergonomics-Friendly

14. International Forum Design (Outdoor Industry

1. Rhino

2. Matrix

3. Rapid Prototype

4. Emergency Bag

5. Medasa

6. Emt: Emergency Medical Technician

7. Universal Urban Transportation

پی‌نوشت: